香港紅十字會
HONG KONG RED CROSS

ਜੂਨ-2025

ਹੈਲਥ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ
ਅੰਕ 166

G6PD Deficiency

G6PD ਦੀ ਕਮੀ
ਗਲੂਕੋਜ਼-6-ਫਾਸਫੇਟ ਡੀਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨੇਸ ਦੀ ਕਮੀ ਕੀ ਹੈ?

(G6PD ਦੀ ਕਮੀ)?
G6PD ਇੱਕ ਐਨਜ਼ਾਈਮ ਹੈ ਜੋ ਲਾਲ ਖੂਨ ਦੇ ਸੈੱਲਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ। G6PD ਦੀ ਕਮੀ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਮ ਸਿਹਤ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਗੰਭੀਰ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਨ ਜਾਂ ਕੁਝ ਦਵਾਈਆਂ ਜਾਂ ਰਸਾਇਣਾਂ ਵਰਗੇ ਆਕਸੀਡੈਂਟ ਤਣਾਅ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਲਾਲ ਖੂਨ ਦੇ ਸੈੱਲਾਂ ਦਾ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੀਬਰ ਹੀਮੋਲਾਈਸਿਸ (ਲਾਲ ਖੂਨ ਦੇ ਸੈੱਲਾਂ ਦਾ ਵਿਗਾੜ) ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਫੈਵਿਜ਼ਮ (G6PD ਦੀ ਕਮੀ) ਹਾਂਗ ਕਾਂਗ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਆਮ ਵਿਰਾਸਤੀ ਐਨਜ਼ਾਈਮ ਦੀ ਕਮੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਜੋ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਲ ਖੂਨ ਦੇ ਸੈੱਲਾਂ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। 100 ਨਵਜੰਮੇ ਨਰ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 4 ਤੋਂ 5 ਅਤੇ 1,000 ਨਵਜੰਮੇ ਮਾਦਾ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 3 ਤੋਂ 5 G6PD ਦੀ ਕਮੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

G6PD ਦੀ ਕਮੀ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਮਰਦ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਰਦਾਂ ਕੋਲ ਕੇਵਲ ਇੱਕ X ਕ੍ਰੋਮੋਸੋਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ G6PD ਜੀਨ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ G6PD ਜੀਨ ਇੱਕ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ G6PD ਦੀ ਕਮੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਖੂਨ ਵਿੱਚ G6PD ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਘੱਟ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇੱਕ ਔਰਤ ਜਿਸਦੇ ਇੱਕ X ਕ੍ਰੋਮੋਸੋਮ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ G6PD ਜੀਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ G6PD ਦੀ ਕਮੀ ਦੀ ਵਾਹਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਕੋਲ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੂਜੇ X ਕ੍ਰੋਮੋਸੋਮ 'ਤੇ G6PD ਜੀਨ ਦੀ ਇੱਕ ਆਮ ਕਾਪੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਲਾਲ ਖੂਨ ਦੇ ਸੈੱਲਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ G6PD ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿੱਚ G6PD ਦੀ ਕਮੀ ਦੇ ਕੋਈ ਲੱਛਣ ਨਾ ਹੋਣ।

ਲੱਛਣ

ਬਿਲੀਰੁਬਿਨ (ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਤਰਲ) ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਲਾਲ ਖੂਨ ਦੇ ਸੈੱਲ ਗੰਭੀਰ ਹੀਮੋਲਾਈਸਿਸ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪੀਲੀਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਗੰਭੀਰ ਪੀਲੀਆ ਵਾਲੇ ਨਵਜੰਮੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਤਾਂ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਿਲੀਰੁਬਿਨ (ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਤਰਲ) ਇਕੱਠਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਡਾਕਟਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਨਿਕਟਰਸ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੁਣਨ ਸ਼ਕਤੀ ਖਤਮ ਹੋਣਾ, ਬੌਧਿਕ ਅਪੰਗਤਾ, ਸਪੈਸਟੀਸਿਟੀ (ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਤੰਗ) ਜਾਂ ਮੌਤ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਲੱਛਣਾਂ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਕਿਸੇ ਟਰਿੱਗਰ ਕਾਰਕ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਟਰਿੱਗਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤੀਬਰ ਹੀਮੋਲਾਈਟਿਕ ਲੱਛਣ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ: ਚਮੜੀ ਅਤੇ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਚਿੱਟੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਪੀਲਾ ਹੋਣਾ (ਪੀਲੀਆ), ਅਤੇ ਚਾਹ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ਪਿਸ਼ਾਬ, ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ G6PD ਦੀ ਕਮੀ ਦਾ ਕੋਈ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

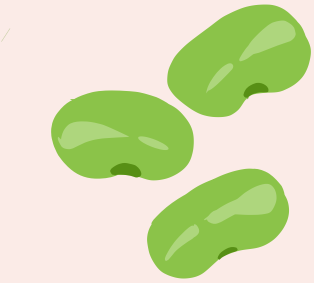

ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਰੋਕਥਾਮ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦ੍ਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ:

- ਫਵਾ ਬੀਨਜ਼ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਤਪਾਦਾਂ ਤੋਂ ਬਚੋ।
- ਅਜਿਹੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਬਚੋ ਜੋ ਹੀਮੋਲਾਈਸਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੁਝ ਐਂਟੀਬਾਇਓਟਿਕਸ ਅਤੇ ਮਲੇਰੀਆ ਵਿਰੋਧੀ)।
- ਨੈਫਥਲੀਨ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫਿਰਨੈਲ ਦੀ ਗੋਲੀਆਂ) ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਤੋਂ ਬਚੋ।
- G6PD ਅਲਰਟ ਕਾਰਡ ਲੈ ਕੇ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਪ੍ਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰੋ।

ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਜਾਂ ਖੂਨ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ

ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ 1984 ਤੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਨਵਜੰਮੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਮੁਫ਼ਤ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋ ਆਮ ਬਿਮਾਰੀਆਂ, ਅਰਥਾਤ ਜਮਾਂਦਰੂ ਹਾਈਪੋਥਾਈਰੋਡਿਜ਼ਮ ਅਤੇ G6PD ਦੀ ਕਮੀ, ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਨਾੜੀ ਦੇ ਖੂਨ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਂਗ ਕਾਂਗ ਵਿੱਚ ਜੀਨੋਮਿਕ ਮੈਡੀਸਨ ਦੇ ਨਵੀਨਤਮ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ 1 ਜੁਲਾਈ, 2023 ਤੋਂ ਹਸਪਤਾਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕਲੀਨਿਕਲ ਜੈਨੇਟਿਕਸ ਸੇਵਾ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਾੜੀ ਖੂਨ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਵਿੱਚ G6PD ਐਂਜ਼ਾਈਮ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ, G6PD ਦੀ ਕਮੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਵਜੰਮੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਨਿਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਲਾਭਦਾਇਕ ਲਿੰਕ

ਹਾਂਗ ਕਾਂਗ
ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਹਸਪਤਾਲ
ਕਲੀਨਿਕਲ ਜੈਨੇਟਿਕਸ

ਹਵਾਲੇ:
ਹਸਪਤਾਲ ਅਥਾਰਟੀ
ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾ (ਫੈਮਿਲੀ ਹੈਲਥ ਸਰਵਿਸ) (FHS)
ਸੇਂਟ ਪੌਲ ਹਸਪਤਾਲ (St. Paul's Hospital)

ਸੰਪਾਦਕ:
ਕੇ ਡਬਲਯੂ ਲੈਮ
(K W Lam)

ਉਪਰੋਕਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਿਰਫ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਹੈ।
30-6-2025 ਨੂੰ ਅੱਪਡੇਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।